

THIẾT KẾ KẾ HOẠCH DẠY HỌC THEO DỰ ÁN “SỰ KÌ DIỆU CỦA NƯỚC” NHẪM PHÁT TRIỂN NGÔN NGỮ MẠCH LẠC CHO TRẺ 5 – 6 TUỔI

Nguyễn Thị Sông Thương, Nguyễn Thị Vân, Trần Thị Thúy Nga, Trần Thị Hoàng Yến
Khoa Giáo dục Mầm non – Trường Sư phạm – Trường ĐH Vinh
(*) Email: tttnga@vinhuni.edu.vn

Tóm tắt: *Dạy học dự án là một phương pháp hiệu quả để giúp trẻ mẫu giáo phát triển ngôn ngữ mạch lạc. Việc áp dụng phương pháp dạy học dự án không chỉ giúp trẻ khám phá và hiểu sâu hơn về thế giới xung quanh mà còn giúp trẻ phát triển kỹ năng giao tiếp, tư duy sáng tạo và kỹ năng giải quyết vấn đề. Đặc biệt, với trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi, phương pháp này sẽ thúc đẩy sự tự tin trong việc diễn đạt suy nghĩ và cảm nhận của mình một cách rõ ràng và mạch lạc. Thiết kế kế hoạch Dạy học theo dự án “Sự kì diệu của nước” đã bước đầu thử nghiệm và góp phần nâng cao chất lượng hiệu quả trong hoạt động dạy học cho trẻ làm quen tác phẩm văn học nhằm nâng cao chất lượng phát triển ngôn ngữ mạch lạc cho trẻ 5 – 6 tuổi ở trường mầm non.*

Từ khóa: *Dạy học dự án, kế hoạch, Sự kì diệu của nước, dự án, trẻ 5 – 6 tuổi, Cho trẻ làm quen tác phẩm văn học, ngôn ngữ mạch lạc.*

DESIGN A TEACHING PLAN ACCORDING TO THE PROJECT “THE MAGIC OF WATER” TO DEVELOP COHERENT LANGUAGE FOR 5-6 YEAR OLD CHILDREN

Nguyen Thi Song Thuong, Nguyen Thi Van, Tran Thi Thuy Nga, Tran Thi Hoang Yen
Khoa Giáo dục Mầm non – Trường Sư phạm – Trường ĐH Vinh
(*) Email: tttnga@vinhuni.edu.vn

Abstract: *Project-based teaching is an effective method to help kindergarten children develop coherent language skills. Applying this method allows children to gain a deeper understanding of the world around them and enhance their communication abilities, creative thinking, and problem-solving skills. Especially for 5–6-year-old preschoolers, project-based teaching encourages confidence in expressing their thoughts and feelings clearly and coherently. The implementation of the project-based teaching plan titled “The magic of water” has been initially piloted and has contributed to improving the effectiveness of teaching activities aimed at familiarizing children with literary works, thereby enhancing the development of coherent language for 5–6-year-olds in kindergartens.*

Keywords: *Project-based teaching*

Nhận bài: 20/02/2025

Phản biện: 22/03/2025

Duyệt đăng: 26/03/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Dạy học theo dự án trong giáo dục mầm non là phương pháp giáo dục tích cực, trong đó trẻ em tham gia vào các hoạt động học tập thông qua các dự án cụ thể. Trong quá trình khám phá, trẻ được tự lên kế hoạch, tự thực hiện và điều hành các hoạt động trải nghiệm của chính mình, giáo viên chỉ có vai trò định hướng, hỗ trợ trẻ trong các hoạt động, thông qua đó tạo ra các sản phẩm có thể giới thiệu, công bố được. Đối với trẻ em mầm non, cho trẻ làm quen với TPVH là giúp trẻ cảm nhận sự độc đáo của phong cách nghệ thuật và vẻ đẹp riêng của nội dung hình thức văn chương.

Có thể thấy, trên thế giới đã có những nghiên cứu về hình thức dạy học dự án cho cấp học mầm non cũng như việc đánh giá hình thức dạy học theo dự án ở bậc học này. Tuy nhiên, ở Việt Nam, chúng ta mới có rất ít các nghiên cứu về việc áp dụng hình thức dạy học dự án cũng như việc đánh giá hiệu quả của hình thức dạy học này ở mầm non. Với mục tiêu sâu xa của nghiên cứu là đóng góp một tài liệu hữu ích cho những nghiên cứu

tiếp theo để đánh giá hình thức dạy học dự án của các trường mầm non tại Việt Nam. Với những nghiên cứu từ lý luận và thực tiễn trên, chúng tôi quyết định lựa chọn và tiến hành nghiên cứu đề tài. “Dạy học theo dự án Sự kì diệu của nước” nhằm nâng cao chất lượng hiệu quả trong hoạt động dạy học cho trẻ làm quen tác phẩm văn học (LQTPVH) tích hợp khám phá khoa học của trẻ ở trường mầm non.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Xây dựng kế hoạch dạy học theo dự án sự kì diệu của nước cho trẻ mẫu giáo 5 – 6 tuổi thông qua hoạt động cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học

2.1.1. Yêu cầu của dự án - chủ đề “Sự kì diệu của nước” qua các hình thức cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học

2.1.1.1. Yêu cầu chung

Dạy học theo dự án là một hình thức giáo dục lấy trẻ làm trung tâm. Dưới sự hướng dẫn và giúp đỡ của giáo viên, học sinh sẽ tự giải quyết nhiệm

vụ học tập từ lý thuyết đến thực hành. Với hoạt động cho trẻ LQTPVH, việc thực hiện dự án “Sự kì diệu của nước” sẽ giúp trẻ tiếp cận được kiến thức mà còn được vận dụng tư duy sáng tạo vào các trải nghiệm thực tiễn của cuộc sống. Để quá trình dạy học theo dự án “Sự kì diệu của nước” được đảm bảo chất lượng, định hướng phù hợp với trẻ thì chương trình giáo dục phải đảm bảo các lưu ý sau:

Cần đảm bảo gắn kết giữa kiến thức trường học và thực tế ở đời sống. Các kiến thức trẻ được học không được tách rời với thực tiễn cuộc sống. Hoạt động này phải khơi nguồn cảm hứng, hứng thú cho trẻ tìm tòi, khám phá và nghiên cứu những gì trẻ học được vào cuộc sống thông qua các tác phẩm văn học. Ví dụ thông qua câu chuyện giọt nước tí xíu, trẻ biết được các lợi ích mà nước mang lại cho cuộc, nước có ở những đâu cũng như quá trình tạo ra hạt mưa, những điều này thực tế cuộc sống trẻ dễ có thể quan sát được hằng ngày.

Kết hợp được nghiên cứu lý thuyết và áp dụng vào những hoạt động thực hành sẽ giúp trẻ nắm được kiến thức và ghi nhớ lâu dài. Thông qua các câu chuyện như “Giọt nước tí xíu” hay bài thơ “Mưa ơi” trẻ biết được quá trình tạo ra giọt nước đó là sự bốc hơi và tích tụ, điều này sẽ kích thích sự tò mò, hứng thú của trẻ nếu trẻ được tự mình tham gia vào thí nghiệm.

Nhiệm vụ vừa sức với trình độ và khả năng của trẻ: Giáo viên là người làm nhiệm vụ định hướng khuyến khích trẻ tìm tòi các kiến thức về nước, nhưng giáo viên cũng cần lưu ý đến trình độ và khả năng của trẻ để trẻ có thể hoàn thành các nhiệm vụ một cách tốt nhất.

Đề tài nghiên cứu nên kết hợp các kiến thức của nhiều môn khác nhau để tạo sự liên kết và tạo cảm hứng cho trẻ. Dự án “Sự kì diệu của nước” là kết hợp kiến thức của nhiều môn học khác nhau như làm quen với tác phẩm văn học, tạo hình, khám phá khoa học, âm nhạc.... Từ đó giúp trẻ tìm hiểu vấn đề một cách đầy đủ nhất, và phát triển các kĩ năng sáng tạo, tự tin ở trẻ.

Đề cao tinh thần làm việc nhóm, sự cộng tác làm việc giữa từng thành viên: Thông qua các hoạt động như đóng kịch, phân vai không những giúp trẻ ghi nhớ khắc sâu câu chuyện được học, trẻ hiểu được tính cách từng nhân vật trong chuyện mà còn giúp trẻ phát huy tinh thần hợp tác làm việc nhóm với các bạn. Đây là một trong những yêu cầu cần thiết trong các hoạt động tập thể.

Sản phẩm không gò bó trong khuôn khổ mà có thể ứng dụng, công bố rộng rãi. Các sản phẩm của

trẻ không phải là sự rập khuôn mà là sự sáng tạo, tìm tòi của trẻ.

2.1.1.2. Vai trò và trách nhiệm của nhà trường, giáo viên và trẻ trong tổ chức dạy học dự án

*** ĐỐI VỚI NHÀ TRƯỜNG:**

+ Tạo điều kiện thuận lợi cho giáo viên và trẻ thực hiện dự án: Nhà trường cũng có ảnh hưởng lớn trong việc hoàn thành dự án. Các hoạt động trong dự án phải phù hợp với điều kiện vật chất cũng như các hình thức giáo dục của nhà trường. Nhà trường luôn thúc đẩy động viên cô và trẻ hoàn thành dự án, luôn hỗ trợ về các cơ sở vật chất cũng như các giá trị tinh thần.

*** ĐỐI VỚI GIÁO VIÊN:**

+ Giáo viên có thể giúp các em rèn luyện kỹ năng thuyết trình như rõ ràng, giao tiếp bằng mắt và ngôn ngữ cơ thể. Giáo viên có thể điều chỉnh thông tin hoạt động này, theo dõi các bài thuyết trình và các hoạt động khác. Đối với nhóm trẻ nhỏ hơn, hãy sử dụng cách trình bày đơn giản hơn, xem xét giới hạn như trình diễn hoặc biểu diễn, đó sẽ là bước khởi đầu tốt cho các bé. Ví dụ: dự án “Sự kì diệu của nước” thông qua các tác phẩm văn học trẻ có thể trình bày được các vai trò, đặc điểm của nước..., hoặc trẻ có thể nhập vai đóng lại vở kịch cho cả lớp cùng xem.

+ Khuyến khích hợp tác: Để hoàn thành dự án thì hợp tác là điều hết sức cần thiết. Giáo viên cần khuyến khích trẻ hợp tác hỗ trợ nhau để cùng tìm hiểu, nghiên cứu các vấn đề được giao. Ví dụ như trẻ hợp tác hoàn thành các vở kịch liên quan đến chủ đề về nước, trẻ hợp tác để hoàn thành các thí nghiệm liên quan tới nước..

+ Tạo môi trường thoải mái: Môi trường là điều kiện quan trọng để trẻ thực hiện mọi hoạt động. Vì vậy giáo viên cần tạo cho trẻ một môi trường thuận lợi, thoải mái để trẻ được tự do tìm tòi, khám phá và thực hiện các yêu cầu của cô. Cô cần tạo ra một môi trường năng động để trẻ thỏa sức thể hiện sự sáng tạo của mình.

+ Nuôi dưỡng sự sáng tạo: Mỗi trẻ em là một cá thể riêng biệt vì vậy tư duy sáng tạo của mỗi trẻ cũng khác nhau. Giáo viên đóng vai trò là người hướng dẫn, khơi dậy và nuôi dưỡng sự sáng tạo của trẻ. Trong một vấn đề mỗi trẻ đều có góc độ nhìn nhận và giải quyết vấn đề khác nhau nhờ vào sự sáng tạo của riêng mình.

+ Thúc đẩy sự tham gia của gia đình: Cha mẹ có thể tham gia góp ý cho bản kế hoạch của nhà trường và các lớp. Các thông tin từ cha mẹ trẻ có thể giúp ích cho giáo viên trong quá trình lập kế

hoạch. Những thông tin này giúp cho kế hoạch giáo dục trẻ phù hợp với mục tiêu giáo dục tại gia đình, các hoạt động trẻ tham gia tại cộng đồng.

*** ĐỐI VỚI TRẺ:**

+ Tích cực hợp tác, sáng tạo: dạy học theo dự án là hình thức giáo dục lấy trẻ làm trung tâm, giáo viên chỉ là người hướng dẫn vì vậy sự tích cực, hợp tác, sáng tạo của trẻ là điều hết sức quan trọng. Thông qua các tác phẩm văn học, trẻ rèn

được kỹ năng hợp tác làm việc nhóm để hoàn thành các câu chuyện, các vở kịch hay các yêu cầu từ giáo viên. Đặc biệt trẻ còn được sáng tạo kể lại câu chuyện theo cách mình hiểu hay sáng tạo đặt tên câu chuyện bằng một cái tên khác...

2.1.2. Thiết kế kế hoạch dạy học dự án, chủ đề “Sự kỳ diệu của nước” nhằm phát triển ngôn ngữ mạch lạc cho trẻ 5 – 6 tuổi qua hoạt động làm quen tác phẩm văn học

Tên dự án	SỰ KỲ DIỆU CỦA NƯỚC	
Độ tuổi	5-6 tuổi	
Thời gian	5-6 tuần	
Mục tiêu	- Giới thiệu cho trẻ về vai trò quan trọng của nước trong cuộc sống, thông qua những câu chuyện, bài hát, và hình ảnh dễ hiểu. Trẻ sẽ học cách nhận diện nước trong tự nhiên và trong sinh hoạt hàng ngày. - Sử dụng các tác phẩm văn học có nội dung liên quan đến chủ đề nước: Thơ “Nước ơi”; Truyện “Giọt nước tí xíu” ... để kích thích trí tưởng tượng và khả năng sáng tạo của trẻ. - Cải thiện khả năng nghe và hiểu của trẻ thông qua các câu chuyện văn học về nước, giúp trẻ mở rộng vốn từ vựng và kỹ năng giao tiếp. - Thông qua các câu chuyện văn học, trẻ sẽ hiểu và yêu mến thiên nhiên, từ đó phát triển ý thức bảo vệ môi trường và tài nguyên nước.	
Triển khai dự án	Giai đoạn 1 Mở đầu dự án(1 tuần)	- Tạo môi trường lớp cho trẻ hoạt động, quan sát trẻ để đánh giá hiểu biết của trẻ.
		- Dự kiến những điều trẻ đã biết và những điều trẻ muốn biết về nước.
		- Cung cấp cho trẻ bảng và tranh ảnh minh họa về vòng tuần hoàn của nước, vai trò của nước trong cuộc sống để trẻ tự do tìm hiểu. - Quan sát và ghi chép quá trình tìm hiểu của trẻ. - Dựa trên hứng thú của trẻ mà quyết định tiếp tục hay dừng lại dự án.
	Giai đoạn 2 Phát triển dự án (3-4 tuần)	- Kiểm tra lại mạng nội dung vừa lập và đối chiếu với dự kiến trước đó để bổ sung vào mục tiêu - Trao đổi với trẻ về cách tìm hiểu lắng nghe ý kiến của trẻ về cách tìm hiểu và gợi ý thêm. - Đề nghị trẻ tìm kiếm thông tin và mang đến lớp để chia sẻ. - Tổ chức thảo luận, ghi câu trả lời của trẻ vào mạng nội dung Truy cập internet: Mở sẵn một vài trang mạng liên quan đến nước, cho trẻ tự do tìm hiểu (GV giúp trẻ). Khuyến khích trẻ vẽ/kể lại cho các bạn cùng nghe. Ghi lại những lời nói, câu chuyện và hình ảnh thể hiện hứng thú học tập của trẻ

		- Thơ: “Nước ơi”. Đọc thơ cho trẻ nghe, trò chuyện về nội dung bài thơ và cho trẻ đọc lại diễn cảm bài thơ. - Trẻ tham gia thí nghiệm máy lọc nước mini: quan sát sự thay đổi của nước, so sánh lượng nước trước và sau khi lọc. - Chuyện: “Giọt nước tí xiu”. Kể chuyện cho trẻ nghe, trò chuyện đàm thoại về nội dung câu chuyện và cho trẻ kể lại câu chuyện một cách sơ lược. - Trẻ tham gia hoạt động làm sản phẩm ghép tranh theo nội dung của câu chuyện và trình bày về nội dung của bức tranh đó
	Giai đoạn 3 Kết thúc dự án(1 tuần)	- Cùng trẻ làm một bài học ngắn hoặc một bài hát về nước để khuyến khích trẻ ghi nhớ và hiểu sâu hơn về sự kỳ diệu của nước - Đưa ra những lời động viên, khích lệ sự tham gia của các em và tóm tắt lại những kiến thức quan trọng từ dự án để tạo dấu ấn trong lòng trẻ

III. KẾT LUẬN

Áp dụng kế hoạch dạy học theo dự án, giáo viên không còn giữ vai trò chủ đạo mà là người hướng dẫn, giúp đỡ, tạo môi trường, tạo vai trò cho trẻ trong dự án. Nhờ đó tính tự lực, tích cực tham gia vào các hoạt động của trẻ được nâng cao; khuyến khích và phát triển sự sáng tạo, tính trách nhiệm, kỹ năng làm việc nhóm và đặc biệt phát triển ở trẻ kỹ năng tư duy và ngôn ngữ mạch lạc. Nói tóm lại, phương pháp dạy học dự án là một phương pháp dạy học mới đối với các trường mầm non ở nước ta. Việc thực thi phương

pháp dạy học này tại trường mầm non đã cho thấy các trường mầm non nếu đáp ứng được đầy đủ các điều kiện về cơ sở vật chất, nguồn kinh phí hoạt động cũng như giáo viên và các cán bộ quản lý được tập huấn bài bản về cách thức triển khai dạy học dự án, thì đều có khả năng triển khai phương pháp dạy học này nhằm tăng cường sự hứng thú, tích cực, chủ động tham gia của trẻ cũng như góp phần tăng thêm hiệu quả trong việc đạt được các mục tiêu về chương trình nói chung cũng như phát triển ngôn ngữ mạch lạc cho trẻ 5 – 6 tuổi nói riêng.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Lưu Thu Thủy, (2025), “*Phương pháp dạy học theo dự án*”, Viện Khoa học giáo dục Việt Nam.
2. Lý Tuyết Ly, (2014) “*Thử nghiệm mô hình dạy học theo dự án với trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi tại thành phố Cà Mau*”, Luận văn thạc sĩ.
3. Vurgoxki. L.S, (1982), *Tư duy và ngôn ngữ*, Cambride Masachuselt Isntitute of Technology Press
4. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2021), *Chương trình Giáo dục Mầm non*, Thông tư số 01/VBHN-BGDDT, NXB Giáo dục Việt Nam.
5. Đặng Thị Ngọc Phượng, Lê Thị Nhung, Trần Viết Nhi, (2022), *Thực trạng phát triển ngôn ngữ mạch lạc cho trẻ 5 – 6 tuổi thông qua hoạt động trải nghiệm tại các trường mầm non trên địa bàn Tỉnh Thừa Thiên Huế*, Tập 18, Số 05, năm 2022, Tạp chí Khoa học Giáo dục Việt Nam.
6. Phan Xuân Phồn, (2011), *Giáo trình Phương pháp cho trẻ làm quen với tác phẩm văn học*, NXB Trường ĐH Vinh
7. Trần Thị Hoàng Yến, (2011), *Giáo trình Phương pháp phát triển ngôn ngữ cho trẻ*, NXB ĐH Vinh
8. Hà Nguyễn Kim Giang, (2018), *Phương pháp tổ chức hoạt động làm quen với tác phẩm văn học*, NXBGDVN